

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

к. е. н., доц. Лукаш О. А., Кулинич І. А.
Сумський державний університет

Туризм є соціально-економічним явищем, яке є актуальне для економіки будь-якої країни. Його багатогранність зумовлює майже невичерпні можливості, перспективи та водночас проблеми. Сучасні глобалізаційні та інтеграційні процеси піднесли економічну важливість туризму на якісно новий рівень та для багатьох країн зробили цю сферу однією з найважливіших в економіці. А взаємозалежність туризму із багатьма іншими галузями економіки доводять важливість її розвитку, зокрема у контексті підготовки до Євро-2012.

Серед українських науковців туризм та його розвиток вивчали В. Ф. Кифяк, О. О. Бейдик, Л. П. Дядечко та інші. Велику кількість напрацювань у цій галузі сформували ще багато інших українських та закордонних фахівців.

Серед найгостріших сьогодні проблем розвитку туризму в Україні залишаються:

1. Недостатній розвиток агротуристичних послуг та їх повільне просування на національному та міжнародному туристичному ринку. Збагачення та урізноманітнення відпочинкових пропозицій на селі, підвищення рівня комфорту агроосель, посилення інформаційно-рекламної діяльності у галузі сільського туризму є сьогодні пріоритетними напрямками його розвитку. Становлення сільського туризму на ринку послуг України стримується відсутністю господарських механізмів залучення клієнтів на відпочинок у сільську місцевість. Цікавими у цьому розрізі є напрацювання щодо створення кооперативів із сільського туризму у Криму та інформаційно-маркетингової агенції у Львівській області, які можуть виступити у якості посередницьких структур для залучення гостей у агрооселі. Цей вид туризму добре зарекомендував себе у країнах Східної та Центральної Європи, має добре розвинену інфраструктуру та користується підтримкою уряду та місцевих органів влади.

Розвиток сільського туризму дасть можливість значно збільшити приток туристів у країну без значних державних капітальних вкладень та буде стимулювати підтримку, а потім і розвиток соціальної сфери села та підприємництва та, в певному ступені, – розвиток суспільного сільськогосподарського та переробного виробництва. Іноземні туристи високорозвинених країн надають перевагу відвідуванню дорогих висококомфортабельних курортів середземноморських країн, залишаючи в цих країнах значну частину своїх коштів. Лише незначна їх частина – біля 0,3% – відвідує Крим. Ці надходження можна значно збільшити за рахунок організації і розвитку туризму в Україні на рівні світових стандартів.

2. Неконкурентоспроможність на світовому ринку туристичних послуг рекреаційного комплексу, що склався у Криму. Гірський та передгірський Крим та його узбережжя мають сприятливі умови для розвитку усіх форм рекреаційної діяльності, і, перш за все, туризму. Однак нині дана сфера знаходиться у стані стагнації. Це пояснюється вкрай високими цінами на рекреаційні послуги та низькою заробітною платою потенційних вітчизняних туристів. На сьогоднішній день середня вартість путівки на відпочинок у Криму складає близько 1200 грн, тоді як відпочинок у Європі можна провести за 980 грн.

3. Нерозвиненість інфраструктури туристичного ринку Криму, необхідної для розвитку активних видів туризму.

4. Нерозвиненість водного туризму у Криму внаслідок недостатньої кількості та якості туристичних об'єктів на воді.

5. Для іноземних туристів Україна поки що залишається досить дорогою країною. Вартість віз останнім часом зросла у 1,5-2 рази. Відтепер єдиний тариф на вартість віз такий: одноразова – 85 доларів США (наприклад, така ж до Шенгенської зони коштує 35 Євро), дворазова – 130 доларів США, багаторазова – 200 доларів США. Саме висока вартість візи найчастіше зумовлює рішення потенційного іноземного туриста відмовитися від подорожі в Україну. Крім того, громадяни 90 країн повинні бути готові показати на українському кордоні суму грошей, еквівалентну 20 прожитковим мінімумам (на даний момент – це 20 340 грн). Перевіряти будуть вибірково, переважно жителів країн Африки, Азії і Латинської Америки (з європейських – тільки Албанії). Це ті країни, з яких існує великий ризик прибуття нелегальних мігрантів.

6. Недостатній рівень сервісу у вітчизняних готелях. Наприклад, незадовільний стан номерів у готелях, відсутність кондиціонерів тощо за умови високої вартості: вартість доби проживання у 4-5 зіркових готелях України коливається в межах 1100-2100 грн, тоді як у Берліні – 500-1700 грн, за умови високої якості стану номерів та обслуговування. Процеси вдосконалення сервісу у готелях протікають дуже повільно.

Туризм та його міжнародна складова мають важливе значення для вивчення і дослідження розвитку більшості країн. Отже, можна стверджувати про значні потенційні можливості міжнародного туризму в Україні, а саме у контексті додаткових валютних надходжень. Інвестиції у туристичну галузь країни мають одне з найбільш актуальних значень, оскільки це дасть змогу залучити більшу кількість туристів з-за кордону і, відповідно, збільшити обсяг наданих послуг. Загалом, в Україні туристична галузь має багато прогалин у функціонуванні, і кожна з проблем потребує окремого, негайного та системного вирішення. Що стосується перспективних напрямів розвитку туризму в Україні, то на нашу думку до них можна віднести: річкові та морські круїзи, екотуризм, етнотуризм, пригодницький та тематичний туризм (зона Чорнобилю). Розвиток туризму в Україні може суттєво вплинути на зайнятість населення. Якщо у 2005 році кількість працівників у туристичній галузі складала 169 тис. чол., а з урахуванням інших галузей та тимчасової зайнятості протягом активного туристичного сезону – 2,79 млн осіб, то вже у 2010 році ці показники складатимуть, відповідно 220 тис. осіб і 3,63 млн осіб.